

מסורת הש"ס

א) [מנחות כה:], ב) [שם מז:], ג) לעיל כו. חור ד"ה דילמא, ד) [לעיל י:יבמות מח: וס"ק, ו] [נפסחים טג. הוריות יג.] רש"י ת"כ ויקרא חובה פ"ח ה"ה, ה) ת"כ תדור א' פ"ד ה"ה, ו) ערכין כה, ז) ת"כ ויקרא נדבה פרש"י ה"ט ע"ש.

שניוני גוסמאות

א) כתיב: נוסף דאל מיפסלי ביוצא: ב) אי הכי תיפוק (כ"ט:): ג) מה ת"ל אם ללמוד שתקרב חטאת ראשונה כו' לאלו והשאר נמחק (ש"ח:): ד) ל"ל לפירות [ח] יע"פ [ח] מינח' רהמנא נמחק (כתח"י וש"ח), וז' דק"ס דכן הניחן, והטובה לזרעה דרבי לעיל פט רש ע"ב [נתייש כשי' אות א]: ו) מינח בירלת הא' הוספת כה"ן יע"פ רש"ן. ובמהרי"י דפו"א למתא, וגוי' ש"מ וכאן שנתחלפה עולה עולה קודמת: ז) כתיב למת א' כנסת (ש"ח), וכן משמע מרש"י לפניו דלא מיפסל: ח) ל"ל תחת אחד שאין שנים באין תחת חטאת אחת. עולה קודמת רש"י: ט) פגול. אלא קבע יהוה הך זריקת בפגול ודחו יהוה (כתח"י וש"ח): יא) ל"ל בפטר (ש"ח:): יב) וכן יא"ל חטא הכהני (צ"ק). וכן יא"ל חטא בכשר הראוי לאכילה (ש"ח:): יג) כנסתה"י נוסף הדנות עד יום השלישי: יד) כל כמה דאיתנהו כלי' (ש"ח, כ"ט), וכתיב' כל חטא דאיתנהו: יו) תמורה שם למתא, ואמת' כתיב' דנדרס' דמנחם פרי' כל ו', ועי' רש"י מנחות ה' ע"א: יז) כתי' דפרי' ובמהרי"י למתא מינח' רהמנא, ועמ"ס לעיל אות ה' [זו] שיש לה להביא כבש כו' כלי' [ב] כנסתה"י נוסף הדנות עד יום השלישי: יח) כל כמה דאיתנהו כלי' (ש"ח, כ"ט), וכתיב' כל חטא דאיתנהו: יט) ותי' רש"י שכיבת עדות ושכיבת ביטוי ושגגת טומאת מקדש וקדושי שבכוילן הקרבו בא לכפר על החטא חטאת קודמת: וכאן ביולדת שאניה באה על חטא אלא לטהרה העולה קודמת (ג"ל): כ) בהמה עולה כו' דה"ל (בה"ח:): כב) עולה בהמה של יולדת כלי' (ש"ח, כתח"י): כא) חליפה (ד"ו ש"ח): כב) ומתנתה תני מנדיל: כג) ע' לעיל פט פ"ט כשי' אות ז: כד) הבאה עם חטאת ולשם חטאת כלי', ופי' שקולקע עם חטאת תמלא כדקמי' וכן כהקדשה (צ"ק). ל"ל הבאה עם החטאת כדקמי' וכו' (בי"ח:): כה) אשמועינן הבנין אב (ש"ח): כו) משכמי' נוסף דחיל קרי בי רב הוא: כז) בזה הנהגו תנן וכן מנדיל' (באח"ח:): כח) ל"ל דעל (ש"ח:):

ואין חייבין עליהן משום פיגול י. דהוי להו כמי שלא מרק עליהן הדם ולא קרבו כל ממייהיהן: **ומשום נוסר**. דאין נוסר אלא בצשר יא באכילה בתוך זמנו כדכתיב וַיִּקְרָא יט] **זיום** זכאסם יאכל וממחרת יז וגו': **ומשום טומאת הגוף**. כדלמרי' לטהורין חייבין עליו משום טומאה שאין יותר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה ואימורין דאיתרבו לעומאה מאשר לה' [לעיל לו:]: דומיא דצשר אימרכו דלאחר זריקה הוא דמחייב עלייהו ולא לפני זריקה והני לא אהניא להו זריקה: מאי לאו צהרי עיילינכו. דהוו לגוי' צשעת זריקה פליגי ואפי' הכי קאמר ר"א דלא אהניא להו זריקה משום דאיפסילו ציוצא: **בדאיסתהו אצראי**. צשעת זריקה: והא רב פפא הוא דלמך. מנחות בפרק התכלת (דף מז:): גבי שמי הלחם שיאלו בין שחיטה לזריקה דפליגי נמי ר"א ורבי עקיבא: **בדאיסתהו אצראי כ"ע לא פליגי**. דלא מהניא להו זריקה: **דלאו גופיה דויבחה הוא**. דזריקת כזשים קא מישתרו דלאו גופייהו הוא הלכך כל יג] דאיתנהו אצראי מודה ר"ע דלא מהניא להו זריקה: מנחות ישנן צצור מנחת העומר ושמי הלחם. עוף אינו צצור דמניא יי (תמורה דף יד.) ודקריב היחיד מציא עוף ואין צבור מציאין עוף: **מנחם חוטא הוא דקודמם למנחם נדבה**. משום דמכפרת אצל מנחת סוטה לא: **והא נמי**. דסוטה צאה על חטא: **והקריב את אשר למנחם וגו'**. בצמיעת הקול כתיב: **זה צנה אב תלה** טעם הקדמתו צשציל שם חטאת: **חטאת צהמה לעולם צהמה מדרבי רחמנא** יא. דמניא לעיל [פס:] **וכר שני בן צקר וגו': חטאת העוף לעולם צהמה**. כגון יולדת עשירה ככש יא] בן שנתו לעולה וכן יונה או חור לחטאת (ויקרא יב): **כל מקום שנתחלפה חטאת**. והעופות באין תחתיה צדלות כגון במטמא מקדש (ויקרא ה) דעיקרו חטאת צהמה וצללות נתחלפה שמי יי] מוריס: **חטאת קודמת**. דכתיב לחטאת ראשונה משום דעיקר חטאת הוא: **וכאן**. ציולדת שהעוף תחת עולה הוא צא והצהמה עיקר היתה עולה קודמת כדכתיב צה ויקרא יב] אחד לעולה ואחד לחטאת יי]:

וכל מקום ששנים צאים תחת אחד חטאת קודמת. כגון במטמא מקדש שמי העופות תחת חטאת אחד הן צאין שהרי בעשירות לא היה מחוייב אלא חטאת: **וכאן**. ציולדת שאין צא תחת הצהמה אלא עוף העולה דאילו בעשירות נמי הוה ממיא עוף לחטאת עם עולת צהמה יי]: **עולה קודמת**. אלמא עולה יב] של צהמה יולדת קודמת לחטאת שהרי אף חליפין יא]

קודמין לחטאת ומתניתינן יב] תנן חטאת העוף קודמת לעולת צהמה: **למקראה**

כל התדיר פרק עשירי זבחים

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. הא דאין חייבין משום טומאה נראה דהיינו טעמא דלאמר לעיל צסוף צ"ש (דף מה:): צהכשר ליקרב זה אין ראוי ליקרב עד אחר זריקה וצקונטרס פי' טעם אחר: **והא רב פפא** הוא דאמר בדאיתנהו

אבראי דב"ע צ"פ. מילתיה דרב פפא בפרק התכלת (מנחות דף מז:): גבי שמי הלחם שיאלו בין שחיטה לזריקה וס"ד דאין חילוק בין זה לזה: **מנא** הני מי"י דת"ר בו'. לעיל גבי דם חטאת קודם לדם עולה ניחא דבעי קרא אע"ג דמפ' טעמא צמתני' משום דליכא מרי קראי חד דמשמע דחטאת קודמת וחד דמשמע דעולה קודמת אצל הכא קשה ל"ל קרא תיפוק לי משום דחטאת העוף מרלה ושמא כיון דלית צה הקטרה לא מהני צה האי טעמא:

חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"מ הא תנא ליה רישא דם חטאת קודם לדם עולה יי] וי"ל דליצטרריך לאשמועי' אפי' בעולה הצאה יב] לשם חטאת כדקמי' וכן צהקדישה: **חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב**. והא דלמרי' צפ' תמיד נשחט (פסחים נט.) זה צנה אב לכל החטאות שיקדמו העוף לעולת חטאת לן דאפילו חטאת העוף צהמה קשה קאת הלשון דמאי קאמר וקיממא לן כו' הא לא משמע יב] מצינן אב טפי אלא הך מילתא לחודה ועוד קשה הא דקאמר לכל החטאות:

למקראה הקדימה הכתוב. פירש צקונני' שתתא נקראת צענין תחילה ותימה מה חידוש הוא זה יב] ומפרש ה"ר חיים להקדישה תחילה שיקדיש העולה קודם החטאת אצל להקריב חטאת קודמת והא דמנן וכן צהקדישה מתני' לא מיירי ציולדת אע"ג דמשמע קאת דלכל מה דמן חטאת קודמת לעולה צהקרינה ככל יא] הנהו וכן צהקדישה וקשה לפי' מהא דלמרינן צערבין פרק האומר משקלי עלי (דף כה.) חייצי חטאות אין ממשכנין אותן שחייצי עולות אין ממשכנין אותן ופריך מאי נינהו אי נימא עולת יולדת פי' דא"צ למשכנה משום דאי אפשר לה להציא חטאת עד שתציא עולתה והאמר רצא למקראה הקדימה הכתוב ואי כפירוש ה"ר חיים כיון דלכריכה להקדיש עולה קודם לחטאת א"כ א"צ למשכן ועל יב] כרחה מציא שמייהן:

צ.

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. הא דאין חייבין משום טומאה נראה דהיינו טעמא דלאמר לעיל צסוף צ"ש (דף מה:): צהכשר ליקרב זה אין ראוי ליקרב עד אחר זריקה וצקונטרס פי' טעם אחר: **והא רב פפא** הוא דאמר בדאיתנהו **אבראי דב"ע צ"פ**. מילתיה דרב פפא בפרק התכלת (מנחות דף מז:): גבי שמי הלחם שיאלו בין שחיטה לזריקה וס"ד דאין חילוק בין זה לזה: **מנא** הני מי"י דת"ר בו'. לעיל גבי דם חטאת קודם לדם עולה ניחא דבעי קרא אע"ג דמפ' טעמא צמתני' משום דליכא מרי קראי חד דמשמע דחטאת קודמת וחד דמשמע דעולה קודמת אצל הכא קשה ל"ל קרא תיפוק לי משום דחטאת העוף מרלה ושמא כיון דלית צה הקטרה לא מהני צה האי טעמא:

חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"מ הא תנא ליה רישא דם חטאת קודם לדם עולה יי] וי"ל דליצטרריך לאשמועי' אפי' בעולה הצאה יב] לשם חטאת כדקמי' וכן צהקדישה: **חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב**. והא דלמרי' צפ' תמיד נשחט (פסחים נט.) זה צנה אב לכל החטאות שיקדמו העוף לעולת חטאת לן דאפילו חטאת העוף צהמה קשה קאת הלשון דמאי קאמר וקיממא לן כו' הא לא משמע יב] מצינן אב טפי אלא הך מילתא לחודה ועוד קשה הא דקאמר לכל החטאות:

למקראה הקדימה הכתוב. פירש צקונני' שתתא נקראת צענין תחילה ותימה מה חידוש הוא זה יב] ומפרש ה"ר חיים להקדישה תחילה שיקדיש העולה קודם החטאת אצל להקריב חטאת קודמת והא דמנן וכן צהקדישה מתני' לא מיירי ציולדת אע"ג דמשמע קאת דלכל מה דמן חטאת קודמת לעולה צהקרינה ככל יא] הנהו וכן צהקדישה וקשה לפי' מהא דלמרינן צערבין פרק האומר משקלי עלי (דף כה.) חייצי חטאות אין ממשכנין אותן שחייצי עולות אין ממשכנין אותן ופריך מאי נינהו אי נימא עולת יולדת פי' דא"צ למשכנה משום דאי אפשר לה להציא חטאת עד שתציא עולתה והאמר רצא למקראה הקדימה הכתוב ואי כפירוש ה"ר חיים כיון דלכריכה להקדיש עולה קודם לחטאת א"כ א"צ למשכן ועל יב] כרחה מציא שמייהן:

וכאן (ביולדת) יי] עולה קודמת כל יי] מקום שבא על חטא חטאת קודמת וכאן עולה קודמת וכל מקום ששנים באים תחת יי] חטאת חטאת קודמת וכאן יא] עולה קודמת יי] אמר רבא למקראה הקדימה הכתוב. תא שמע פרים יקודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים כבשים לשעירים

הקדימה הכתוב. שתתא נקראת צענין תחילה אצל צעבודתן חטאת קודמת וכדלמרן מזה צנה אב: מנאי

עין משפט ונר מצוה

יא אב מיי' פ"א מהל' פסח"מ הלכה (לג) [גג]: **יב** ג מיי' שם פי"ז הלכה יט וכתיב עקבה: **יג** ד מיי' פי"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה י: **יד** ה מיי' שם הלכה י: **יז** ב מיי' שם הלכה ז והל' ט:

תורה אור השלם

1. וְהָבִיִּא אֹתָם אֶל הַבֶּהֱן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחֲטָאת רֹאשׁוֹנָה וּמִלֵּק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוֹל וְצָרְפוֹ וְלֹא יִבְדִּילֶהּ ויקרא ה, ח
2. וְאֵת הַשְּׁנֵי יַעֲשֶׂה עֹלָה בַּמִּשְׁבֵּט וּבִכְרִי עֲלֵיו הַבֶּהֱן מִחֻטְאָתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח ויקרא ה, י

מוסף רש"י

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. פיגול לית צהו דהא פסולין תן כבד, ונותר נמי וטומאת גוף לא שייכא צהו דלא ככשר הקדש דמי, דהא לית צהו וזריקת (מנחות מז:) ר"ע אומר מוצלין בהן. דזריקת יליאה מציאה אימורס קדשים לזי מעלה (שעילה א:) לבדד ענין. לידע אס טעמא אס לאו הלכך משיבא הא (מנחות מז:) דזו אינה טעונה שמן. דכתיב צה לא יזיק עליה שמן וגו' (סוטה יד.) הרי כבר נאמר ואת השני יעשה עולה. דתריס דההוא קרא תמיב צשטעט צניו, וממילא ידעינן כיון דהאי עין עולה חטאת הוה ראשון: זה בנה אב. הצנין הוה צנה הכתוב, אב ללמד לכל חטאות שיקדמו לעולת הכאות עמהן (פסחים טג.) למקראה הקדימה הכתוב. מתא קראת במקרא מחילה ולא שיקריב מחילה (ערכין כא.):

שיטה מקובצת

מאי לא בהדרג עיילינהו וקשה האן סי"ד צדשהר עיילינהו פליגי הוי כמו ק פליגי צירשא צבסר קדשי קדשים שאל לפני וזיקת דמים, וי"ל דבאימורין קדשים קלים פליגי דבהר עיילינהו: תור"ח לשקראת. ואי בפירוש ח"ו חיים בו'. לשון מהרי"ם, ואי כפי' הרי"ר חיים מאי פירן, אא לךיך להקדישה קודם חטאת ואי' ניחא דאין לךיך למשכן עולת יולדת. לכך נראה להרי"ר יחאל דהי"ס למקראה לשון מקריה כלומר אס לא נזמן לה כי אס פרידה אחת והוא רוצה לעשות מנחה עולתה וכשהזמן לה אחת מציא חטאת הכשות צידה ולכן הקדימה הכתוב, אצל כסין צאות יחד לעולם חטאת קודמת לה ואפי' צשהיא עשירה שהיא מציאה עולת בהמה וחטאת העוף החטאת קודמת לעולה: [בב"ש אימא צבנטין אחר ח"ו, והרי יחאל מפרש דה"ס למקראה לשון אקראי כלומר אס אין צידה ליקח אלא אחת אס מרלה מציא עולה ולכשהיו לה הכתוב, אצל חור וכן יונה לךיך לחור אחריו ולהביאו מן החור פי"ב.